

Notitie

Referentienummer

Datum

Kenmerk

20 augustus 2010

265499

Betreft

Plantoelichting Oude Weer

Landschap, cultuurhistorie en recreatie

1 Algemeen

Het gebied Oude Weer ten westen van Gasselternijveen ondergaat een functieverandering van landbouw naar natuur en water. In opdracht van stichting Het Drentse Landschap heeft Grontmij voor dit gebied een inrichtingsplan gemaakt.

In deze notitie is aangegeven welke uitgangspunten voor het inrichtingsplan zijn gehanteerd. Vanuit de disciplines oppervlaktewater, geohydrologie, ecologie, archeologie, bodem, geologie en geomorfologie zijn aanvullende uitgangspunten geformuleerd in de notities waterhuishouding, ecologie en archeologie. Bij het maken van het inrichtingsplan is ook daar rekening mee gehouden. Het plan is mede opgesteld op basis van de bevindingen van de projectgroep.

In de paragrafen 3 t/m 5 is het inrichtingsplan beknopt beschreven. De toelichting op het inrichtingsplan heeft betrekking op landschap (visueel ruimtelijke verschijningsvorm), de cultuurhistorische aspecten en het recreatief gebruik.

2 Uitgangspunten

Uitgangspunten voor het inrichtingsplan zijn:

- Het plan is uitgewerkt als deel van het totale Hunze-systeem met als doel het verhogen van de natuur- en landschappelijke waarde.
- De huidige hoogteligging van gebied is richtinggevend voor de planvorming.
- Het inrichtingsplan sluit aan op de landschappelijke- en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied. Er is geen sprake van "historisering", waarbij een bepaald tijdsbeeld tot in detail gereconstrueerd wordt.
- De nieuwe inrichting mag niet tot overlast leiden voor de omgeving.
- Het handhaven van de bestaande Hunzeloop in verband met de waterafvoer.
- Het rekening houden met de windvang van de molen (molenbiotoop bestemmingsplan).
- Het herstellen van meandering, zoveel mogelijk op basis van oude meanders.
- De huidige Hunzeloop intact laten, waarbij bij rustpeil de huidige loop blijft stromen.
- Het stimuleren van waterretentie (vertragen van de stroming).
- Het opheffen van ecologische knelpunten.
- Het creëren van meer spontane natuur met bosvorming, waardoor ecologische waarden stijgen.
- Het versterken van het reliëf: open vlaktes met slenken in het centrale deel en hier en daar struwelen op de hogere delen.
- De negatieve visuele uitstraling van Hunzepark (caravans) minimaliseren.
- Het gebied toegankelijk maken voor extensieve recreatie.

3 Landschap

Met de herinrichting zal het landschapsbeeld ter plekke van Oude Weer een grote wijziging ondergaan. In de huidige situatie is het een poldergebied met zowel grasland als akkerbouw. Met name de maisteelt is sterk beeldbepalend. Verder is het nu een open gebied, waarvan de randen (noord-, oost-, en zuidrand) gevormd worden door woningen met erfbeplanting en aan de westkant het recreatiegebied Het Hunzeparck, met beplanting, bungalows en stacaravans. Molen De Juffer vormt in de noordwesthoek van het gebied een karakteristiek beeldbepalend element. In de nieuwe situatie verdwijnt de landbouw en maakt plaats maken voor natuur, waterfuncties en met recreatief medegebruik. Het gebied krijgt een sterk gevarieerd landschapsbeeld.

De Hunze krijgt een nieuwe stroomgeul met een meanderend tracé, waarbij gedeeltelijk wordt aangesloten op de historische beekloop. Door het graven van de nieuwe stroomgeul ontstaat een langgerekt eiland. Het eiland kenmerkt zich aan de zuidkant door microreliëf (ophoging met vrijkomende grond) en spontane bos- en natuurontwikkeling ("nieuwe wildernis"). Aan de noordkant van dit eiland wordt geen grond opgebracht, maar wordt het maaiveld verlaagd tot circa 15 cm onder het Hunzepeil, waardoor er een rietmoeras ontstaat. Op deze plek past, in verband met de molenbiotoop, geen opgaande beplanting. Betreding van het eiland is ongewenst. De huidige voetbrug over de bestaande Hunze ter hoogte van het Hunzeparck wordt verwijderd, zodat het nieuwe eiland een geïsoleerd karakter krijgt en de natuur zich hier ongestoord ontwikkelen kan.

In het centrumgebied wordt het maaiveld plaatselijk verlaagd zodat er brede slenken ontstaan. Deze zullen gemiddeld één maal per jaar, bij hoog water, watervoerend zijn. Voor het overige deel van het jaar hebben ze een meer droog karakter. Ten noorden van de Cholerasloot, waar het terrein het laagst is, wordt de bestaande karakteristieke slotenstructuur gehandhaafd. De sloten takken aan op de nieuwe slenk. Ze worden aan de westkant gedempt zodat ze geen water af kunnen voeren naar de Hunze. Ten zuiden van de Cholerasloot zijn slechts enkele sloten aanwezig die worden gedempt. Een en ander versterkt de variatie in het gebied ten noorden en ten zuiden van de Cholerasloot.

Aan de zuidoostkant van het gebied wordt een nieuwe afwateringssloot gegraven. Deze sloot heeft een afvoerende functie voor het landbouwgebied ten zuiden van het plangebied. Het nieuwe tracé is als een geïntegreerd onderdeel opgenomen in het ontwerp, volgt de hoogtelijnen in het gebied en ligt aan de voet van het hogere gedeelte in de uiterste zuidoosthoek van het plangebied. Daar waar dat noodzakelijk is, worden aan de randen kaden aangelegd, die er uitzien als natuurlijk ogende hoogtes.

In het plangebied wordt het contrast tussen hoog en laag, nat en droog, verder versterkt door de uitkomende grond van nieuw te graven stroomgeul, watergangen en slenken te verwerken op de hogere delen en in kaden.

De inrichting bestaat overwegend uit bloemrijke grazige vegetaties met plukjes struweel (meidoorn, sleedoorn en braam), waarbij uitgegaan wordt van begrazingsbeheer. Het hoger gelegen zuidoostelijk terreingedeelte, aan de oostkant van de afwateringssloot, is minder goed toegankelijk voor begrazing en hier zal zich spontaan bos en struweel kunnen ontwikkelen. Grenzend aan de wandelroute, zijn op twee plaatsen geïsoleerde poelen opgenomen.

4 Cultuurhistorische aspecten

In het plan voor Oude Weer is rekening gehouden met een aantal voor dit gebied kenmerkende cultuurhistorische aspecten. Bij de planvorming is echter ook aansluiting gezocht bij de directe omgeving van het plangebied.

De hermeandering van de Hunze is, voor zover als mogelijk, gebaseerd op de oude loop van de Hunze zoals deze staat vermeld op de kaarten van begin negentienhonderd. De op deze kaarten afgebeelde Choleraslout is eveneens onderdeel van de nieuwe plannen. Deze watergang vormde vroeger de relatie tussen de haven in het dorp en de Hunze. Van hieruit voeren de schepen de Hunze en het Reitdiep af, richting de zee. Bij de herinrichting, behoudt deze watergang de kenmerkende rechte loop.

Een ander belangrijk cultuurhistorisch object is de molen De Juffer. In het plan is rekening gehouden met de molenbiotoop.

5 Recreatief medegebruik

Oude Weer sluit aan de oostzijde direct aan op de woonbebouwing van Gasselternijveen. Er is dan ook voor gekozen om de oostrand recreatief toegankelijk te maken. In aansluiting op de omringende wegenstructuur is langs de gehele oostrand een wandelpad opgenomen. Dit pad, in de vorm van een maaipad, is gesitueerd op een kade van wisselende hoogte met een kronkelig tracé. Tevens zijn op enkele strategische plekken uitzichtpunten aangebracht. Het hoogste punt ligt circa 5 meter hoger dan het omringende maaiveld. De combinatie van het kronkelige maaipad en de afwisselende hoogtes en uitzichtpunten, maakt dat er steeds sprake is van een wisselend beeld op de Oude Weer. De afwisselende inrichting (open, water, moeras, grazige vegetatie, bos) en het feit dat begrazing plaatsvindt, dragen bij aan een verhoging van de recreatieve waarde en de natuurbeleving aan de westkant van Gasselternijveen.